

Hoofdstuk 7

Speciale reddingen

7.1 Reddingen op het ijs

Preventie:

Wak of bijt markeren

(wak is op een natuurlijke manier ontstaan, bijt is door mensen gemaakt)

Waarschuwborden plaatsen

Of afzetten met takken

Betrouwbaarheid

De temperatuur moet enkele dagen constant onder het vriespunt zijn

De ijsdikte varieert van 10 cm (sterk genoeg om een persoon te dragen) tot 17 cm (voor grote mensenmassa's)

Niet te groot temperatuurverschil tussen overdag en 's nachts

Een goede gelijkmatige kleur (grijsblauw), wakken kan je dan goed zien

Let extra op bij:

- Als er sneeuw op het ijs ligt
- Als het dooit (natte plekken op het ijs)
- Onder bruggen
- Rondom boten
- Daar waar veel watervogels zijn
- Bij ondiep water (hoge bodemtemperatuur/ geeft warmte af)
- Bij ijs op stromend water, bevriest langzamer
- Als er lucht in het ijs zit
- Bij fabrieken (koelwater lozen)
- Bij bemaling (veranderende waterstand)
- Bij sluizen en stuwen (opstapeling ijsschotsen)

Onderkoeling

- Draag zoveel mogelijk kleding of nog beter, beschermende kleding (duikpak) als je ijswater ingaat.
- Blijf zonder extra bescherming maximaal 20 seconden onder water
- Neem als je in ijswater ligt de HELP-houding aan en blaas in je handen voor je gezicht om bevriezing te voorkomen.
- Houdt het hoofd boven water.
- Geef een onderkoelde drenkeling geen alcohol en laat de drenkeling op het ijs zo weinig mogelijk bewegen.
(de beschermende luchtlaag onder de kleding blijft dan in tact)

Zelfredding op het ijs

- Schaats niet alleen en niet in het donker
- Als je onder het ijs terecht komt, zoek dan naar een wak of bijt → herkenbaar aan afwijkende kleur
- Is het water donker, tast op je rug het ijs af tot je een gat vindt

Zelfredding uit een wak

Met behulp van ijsprikkers:

- Draag deze bij je met schaatsen op natuurijs
- Prik ze in het ijs en probeer jezelf eruit te trekken. Let op: ijs kan snel afbrokkelen

Door het ijs af te breken:

- ijs aan de randen van een wak zijn dun, probeer dit te breken, tot het dik genoeg is om erop te klimmen. Ga liggend of kruipend naar de kant.

Zelfredding uit een bijt

Door mensen uitgehakt (brandweer, vissers)

- Met behulp van ijsprikkers
- Op de rug
- Op de kant rollen

Filmpjes van Reddingsbrigade Drachten
ijsreddingen

<https://youtu.be/hWkpjh3X2qM>

<https://youtu.be/2XoQzrRouNc> tot 3.30 min.

Anderen van het ijs redden

Reddings- en hulpmiddelen

- ijswacht instellen, bij veel mensen op het ijs. 2 ervaren lifesavers bewaken terrein en gevaarlijke plekken. Bij een ongeval houden ze omstanders op afstand

Materiaal: droogpakken, touwen, communicatie, dekens en ehbo-materiaal

Ga je iemand redden: beveilig jezelf met een touw, draag beschermende kleding, gebruik ijsprikkers en hulpmiddelen zoals tak, plank of slee

Verdeel je gewicht over een zo groot mogelijk oppervlak ijs

Redden op een vaste ijsvloer

- Wanneer je geen werplijn hebt, gebruik dan een hulpmiddel

Een slachtoffer onder het ijs

- Start altijd een zoekactie, ook als het erop lijkt dat de drenkeling het niet red
- Zoek naar een plek onder het ijs met afwijkende kleur

7.2 Auto te water

- Jaarlijks 700-800 auto's te water, met ongeveer 50 doden
- Neus auto gaat als eerste onder
- Lucht ontsnapt uit de auto
- Verlaat de auto zo snel mogelijk

Preventie:

- Voorzichtig rijden bij water
- Weten hoe portieren, gordels en schuifdaken werken
- Autogordel om
- Weten wat je moet doen

Zelfredding

- Zo snel mogelijk eruit -

Drie stappen plan

1. Gordel los, klikken of met gordelmes
2. Zijruiten intikken; via ramen, portieren of schuifdak zo snel mogelijk ontsnappen
3. Ruggelings door portierramen ontsnappen; niet afzetten tegen de auto

Medepassagiers helpen

- Lichten auto aan
- Riemen van reisgenoten losmaken
- Zijruit inslaan
- Kinderen op dak zetten
- Andere passagiers bevrijden (ruggelings via zijraam)
- Redder gaat voorop bij redding van meerdere personen
- Passagiers verzamelen op autodak

Anderen redden

- Direct alarm slaan
- Bij voorkeur aangeliend te water gaan
- Iets aan de auto vastmaken (sleepkabel, touw, lijn)
- Een redder neemt de leiding

- Waar is het gebeurd
- Zitten er mensen in de auto
- Gegevens over gewonden
- Opvang hulpdiensten ter plekke

Je ziet een drijvende auto

- Ramen of portieren proberen te openen
- Slachtoffers op het dak zetten of naar de kant brengen
- Navraag doen naar aantal inzittenden

Een gezonken auto te water

- Sla alarm
- Vraag omstanders wat ze gezien hebben
- Zoek sporen op de wal

- Kijk of je de auto ziet
- Kijk naar verlichting in het water
- Kijk naar luchtbellen
- Kijk naar olievlekken op het water

- Maak als het mogelijk is een kruispeiling

7.3 Stromend water

Water dat zich verplaatst

Stroomsnelheden verschillen door:

- hoogteverschillen,
- hoeveelheid water,
- plaats (midden van recht stuk of in bocht stroomt sneller)

Stromend open water

- Houd rekening met drijvende objecten
- Bij een zichtbare drenkeling op gelijke hoogte te water gaan, met de stroom mee richting drenkeling
- Bij een onzichtbare drenkeling ± 25 meter stroomopwaarts te water gaan en zoeken waar deze het laatst gezien is
- Zoeken naar een drenkeling is zeer moeilijk door de stroming
- Ga aangelijnd zoeken

7.4 Draaikolken

Vaste draaikolken: gevaarlijk, in sterk stromend water, afval wordt ingezogen

Tijdelijke draaikolken: door waterveranderingen, b.v. bij sluizen en gemalen

Zelfredding: maak je zo lang mogelijk en laat je rustig meevoeren naar de zijkant van de draaikolk. Probeer er daar uit te komen.

Anderen redden: gebruik een contactmakend reddingsmiddel, alarmeer. Ga er nooit achteraan!

7.5 Stuwen en watervallen

Bij watervallen stroomt water als het beneden is twee kanten uit: richting rivier en richting waterval (zuigkracht) er ontstaat een rolstroom.

Rolstroom: water dat terugstroomt richting waterval (kracht afhankelijk van steilheid en hoogteverschil)

Het is bijna onmogelijk om tegen een rolstroom in te zwemmen, ga nooit een rolstroom in!

Bij stuwen zijn er soms kunstmatige watervallen

stuw

sluis

waterval

Zelfredding

- Duik onder in de 'rolstroom' om zo in de 'rivierstroom' terecht te komen

Anderen redden

- Alarmeren

Als de drenkeling nog niet in de rolstroom is:

- Contactmakend middel toewerpen of (als dat niet lukt) een drijvend houdend middel
- Lijn over het water spannen (toewerpen aan iemand aan de overzijde), drenkeling pakt lijn en wordt naar de kant getrokken

Drenkeling is in rolstroom verdwenen:

- Niet achterna gaan! Speur het wateroppervlak af om te kijken of je hem boven ziet komen, werp dan een reddingsmiddel

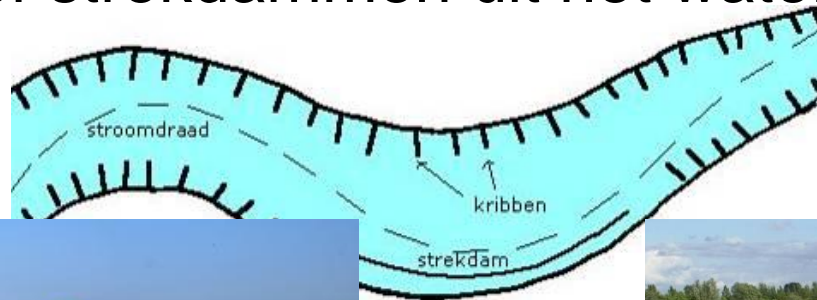
Strekdammen en kribben

In gebruik tegen uitschuren van de oever ('normaliseren')

Strekdammen: rieten matten met stenen daarop, evenwijdig aan de rivier

Kribben: dammen van steen, loodrecht op de oever; mogelijk 'keerstromen' tussen de kribben.

Nooit bij kribben of strekdammen uit het water komen (glad, schelpdieren)

strekdam

krib

7.7 Waterrecreatieongevallen

Redden van surfers

Redden van surfers

Surfers in problemen

- Weinig ervaring
- Teveel of te weinig wind
- Andere vaartuigen
- Slecht materiaal

Kitesurfen

Redden van surfers

- Sporter op board, voortgetrokken door een vlieger (kite)
- Hulp als aan een surfer, houd rekening met losse lijnen in het water

Zelfredding

- Ga nooit van je plank af
- Peddel naar de kant (niet tegen wind of stroming in), surfer: zeil half optillen

Noodpakket

- Een reddingsvest (gebruik noodsignaal zoals fluit)
- Rooksignalen (oranje, ver te zien)
- Noodvuurpijlen (op lijf te dragen, waterdicht verpakt)

Wind/golf-surfers redden

Signalen oppikken

- Te vaak vallen (sein van vermoeidheid)
- Erg lang op plank blijven zitten
- Surfers die zich peddelend voortbewegen
- Surfers die niet naar de kant kunnen komen
- **NOODSIGNAAL:** Zwaaien, armen kruisen boven hoofd

Vermissing van surfer

- uitkijkpost gebruiken
- patrouilleren met reddingsboot
- zoekactie houden (andere instanties mee inschakelen)
- rekening houden met loos alarm
- altijd melden als persoon terecht is

Bootongevallen

- Zorg voor een goede veiligheidsuitrusting op de boot.
- Gebruik je gezonde verstand.

Basisregels voor goed zeemannschap:

- Ga onveilige situaties uit de weg
- Geef andere watersporters voldoende ruimte
- Luister naar het weerbericht
- Overschat capaciteiten van schipper en bemanning niet

Bootongevallen

Reddingsactie

- Houd de drijvende boot steeds in de gaten
- Er blijft altijd 1 redder in de boot.

Zelfredding

- Ga nooit bij de boot weg

Redden vanaf een boot

- Drenkeling op de laagste plaats van de boot aan boord tillen (handreiking, voorover en aan kleding), mogelijk ‘tegenhangen’ van een andere passagier
- Als niets anders lukt: drenkeling naast de boot mee naar de wal slepen

Kano's

Oorzaak van problemen: vermoeidheid en onervarenheid

Bij omslaan mogelijk:

- Hoofd stoten of verwonden, schouder uit de kom
- Mogelijk paniek of shock
- Oververhitting of onderkoeling mogelijk

Preventie

- Veel oefenen in verschillende omstandigheden
- Oefenen in omslaan
- Reddingsvest dragen

Kano's

Zelfredding

- Uit de kano gaan
- Aan de kano gaan hangen
- Naar dichtstbijzijnde kant zwemmen

Anderen redden

- Gebruik een contactmakend reddingsmiddel
- Bij kanoër die in omgeslagen kano is:
 - ❖ kano zijdelings brengen
 - ❖ luchtwegen drenkeling boven water brengen

7.8 Bijzondere reddingssituaties

Ongevallen bij duisternis

Wateroppervlak verlichten (er overheen schijnen)

- Koplampen van auto's
- Zaklantaarns, hoofdlamp, zaklamp telefoon
- Straatverlichting
- Verlichting van de brandweer

Denk aan eigen veiligheid en let extra op geluiden, luchtballen en oliesporen

Duikongevallen

Kan gevaarlijk zijn, denk aan duikziekten (b.v. decompressieziekte), die zich soms pas na langere tijd openbaren

Wat doe je?

- Van duikapparatuur en uitrusting bevrijden (in overleg met duikmaat)
- Slachtoffer voorzichtig op de kant brengen
- Normale EHBO-regels toepassen
- 112 bellen met vermelding van 'duikongeval'
- Duiklogboek zoeken

Afsluiting

